

Kommerzijlsterdiep en Kommerzijlsterriet

Kommerzijl is gelegen aan het Kommerzijlsterdiep, dat na het dorp verder gaat als Kommerzijlsterriet en uitmondt in het Reitdiep.

De voetgangers- en fietsersbrug op onderstaande foto ligt ten zuiden van Kommerzijl en gaat hier aan de rand van het dorp over het Kommerzijlsterdiep.

Vroeger heeft hier een schans gelegen, die in de 16e eeuw werd opgeworpen om het achterland te beschermen tegen vijandelijke troepen. De schans was vijf hoekig en had 5 bastions. Het woordje zijl in de naam geeft aan dat hier een uitwateringssluis lag. Echter niet alleen met deze functie, maar ook als schutsluis. Achter de dijk lag als het ware een kom, die met eb leegstroomde en met vloed zich vulde met zeewater van de Lauwerszee. De schepen vonden hier een schuilplaats.

Op de kaart hiernaast is te zien, dat het dorp in een trechter van dijken ligt en de Lauwerszee de buurman was, een gevaarlijke buurman.

Kaart van de mond van het Reitdiep met de uiterdijks- en kwelderlanden ten noorden van Kommerzijl met het project voor een nieuwe benedenloop voor de Kommerzijlsterriet naar het Botsgat (Theodorus van der Haven, 1740).

Het dorp, dat na afbraak van de schans hier in de 17e eeuw ontstond is genoemd naar de kom, waar de schepen lagen, als was het een veilige haven, en naar de zijl die men daar bouwde. De schans en de zijl hebben een plaats gekregen in het ontworpen wapen.

De Kommerzijlsterriet of Kommerzijlsterrijt(e), in de bovenloop dus Kommerzijlsterdiep genaamd, heeft een lengte van iets meer dan 7 km. De Kommerzijlsterriet vormt de oude grens tussen de voormalige gemeenten Grijskerk en Oldehove en vormt de benedenloop van de Oude Riet, een getijdenrivier die voorheen door heel het Westerkwartier stroomde en via wisselende mondingen in zee uitkwam. |

Kommerzijlsterriet vlak voor de uitmonding in het Reitdiep

Over de loop

Het water start als Kommerzijlsterdiep bij de oostelijke brug van Niezijl (de vroegere Nije Slotertzijl) en vormt daar het vervolg van het Niezijlsterdiep. Het stroompje loopt via een aantal meanders naar het noordnoordwesten en pikt daarbij kort na het dorp achtereenvolgens aan westzijde het Hoerediep op (waaraan in Niezijl vroeger de Bomsterzijl lag), aan oostzijde de Oude Riet en aan westzijde de Zuiderriet. Vlak voor het dorp Kommerzijl stroomt vervolgens het Niehoofsterdiep in. In het dorp ligt een haventje. Bij de brug in het noorden van het dorp werd rond 1600 de Opslachterzijl (een sluis) gelegd, die later de naam Kommerzijl kreeg en die in 1883 werd vervangen door een brug. Vanaf dit punt draagt het water de naam Kommerzijlsterriet, al wordt ook vaak het haventje daarvoor al met de naam Kommerzijlsterriet aangeduid. Voorbij dit dorp stroomt de Kommerzijlsterriet eerst naar het noorden, om vervolgens af te buigen naar het noordoosten. Bij Electra stroomt het water uit in het Reitdiep.

.....